

Мирон КАПРАЛЬ

**НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА
ПЕРЕДМІСТІ ЛЬВОВА НАПРИКІНЦІ 50-х –
НА ПОЧАТКУ 70-х РОКІВ XVI ст.
(за матеріалами фінансових документів)**

З часу надання Львову магдебурзького права, очевидно ще в княжій період¹, не вся територія знаходилася під юрисдикцією норм самоврядного міського права. Державна влада в особі давньоруських князів, а пізніше польських королів, залишала під своїм контролем частину земель міста, які мали стратегічне значення для оборони держави від зовнішніх ворогів. Мова йде про Високий та Низький замки міста, які були збудовані ще в княжу епоху. Казимир III після захоплення Львова та початку відновлення цих замків не приєднав район навколо Високого замку до 100 франконських ланів, що склали територію, підпорядковану міському магдебурзькому праву. Про це свідчить грамота привілею 1368 р., за якою місто, оминувши територію навколо Високого замку, отримувало землю "почавши від "чола" мурів згаданого міста, від гори, що називають горою Стефана, і так вниз по обох берегах річки Полтви й звідти від окружності згаданого міста Львова аж до млина парафіяльного костелу святої Діви Марії включно, що розташований внизу згаданого міста"².

Підзамчанська юрідика на заході обмежувалася руслом річки Полтви, на півдні – міськими мурами з виступаючою Краківською в'їздною брамою. На сході юрідика впиралася у схили Замкової гори³. Територія північних схилів замкового узгір'я стала предметом суперечки між містом та львівським старостою. Юрідика розширювалася в напрямку на південь, де не було природних перешкод.

В урядових документах Підзамче називалося "львівським гродським/старостинським передмістям – *suburbium castrensis/capitaneus Leopoliensis*" або просто "гродською юрідикою – *iurisdicio castrensis*". Підзамчанська юрідика підпорядковувалася владі королівського намісника – львівського старости, осідок якого знаходився у Низькому замку в межах мурів міста. Безпосередньо ж здійснював владу над нешляхетським населенням Підзамча старостинський підвоевода, який сам не був шляхетського походження. Так, у документах львівського гродського суду за 1570 р. згадувався підвоевода (*vicepallatinus castrensis Leopoliensis*) Іван Стрілецький⁴ – тесть Івана

¹ Історіографію надання магдебурзького права Львову див.: Капраль М. Привілей 1356 р. як повторне надання магдебурзького права для міста Львова // Львів: місто – суспільство – культура. Львів, 1999. Т. 3 / Вісник Львівського університету. Серія історична. Спеціальний випуск. С. 11–15.

² Привілей міста Львова XIV–XVIII ст.: Збірник документів / Упоряд. М. Капраль. Львів, 1998. С. 34–35.

³ Про територію Підзамча див.: Могитич Р. Стефан Львович або ж як львів'яни гору перенесли // Галицька брама. Львів, 1999. № 9–10. С. 16–17.

⁴ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІА України у Львові), ф. 9 (Львівський гродський суд), оп. 1, спр. 41, с. 924–925.

Красовського, відомого діяча братського культурно-освітнього руху 70-х років XVI ст. – 20-х років XVII ст.⁵

Значно пізніше від Підзамчанської юридики сформувалася окрема юридика деканату костелу св. Йоана Хрестителя. Цей храм вважається одним з найдавніших у Львові⁶, але його історія в цей час ще не до кінця з'ясована. Відомо, що в 1371 р. костел перебував у руках вірменських уніатів, які отримали від львівського старости Йоана Кміти село Годовицю⁷. Навколо костелу склалася громада вірмен, що в 1415 р. отримала привілей на окрему вірменську юрисдикцію на території навколо костелу св. Йоана⁸. Очоловав судову владу над жителями Святоюанівської юридики вірменський вїйт, апеляція від вироків якого йшла відразу до королівського суду⁹. Територія юридики деканату св. Йоана була значно меншою від Підзамчанської й охоплювала тільки прикостельну ділянку з кількома десятками наділів.

Підзамче сформувалося на території давнього розташування княжого Львова, у північній колишнього укріпленого дитинця на Замковій горі. Певно, що цей район був заселений досить інтенсивно ще в давнину¹⁰. На жаль, у розпорядженні дослідників немає точнішої демографічної інформації про населення Підзамча XIV–XV ст. Тільки в інвентарі львівського старства за 1558 р. міститься реєстр платників чиншу на старостинській або Підзамчанській юридиці, що дозволяє орієнтовно проаналізувати склад населення¹¹.

Повнішу інформацію про платників податків на Підзамчі включали акти лострації 1564–1565 рр. та 1570 р.¹² Ревізорі королівських маєтків заносили відомості про всі джерела прибутків як готівкою, так і в натуральній та відробітковій формі. На

⁵ Капраль М. Актові матеріали до біографії Івана Красовського за 1574–1619 рр. // Україна в минулому. Київ; Львів, 1993. Вип. 4. С. 97. У шосовому реєстрі 1569 р. (див. додаток № 2) є згадка про Івана передміщанина, гродського підсудка (*suburbanus castrensis subiudex*), очевидно, ця особа ідентична з підвоеводою Іваном Стрілецьким.

⁶ Вуйцик В. С. Державний історико-архітектурний заповідник у Львові. Львів, 1991. С. 12; Widmann K. Kościół Jana Chrzciciela we Lwowie. Lwów, 1869. S. 27.

⁷ Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie (далі – AGZ). Lwów, 1870. Т. II. S. 4–5.

⁸ Ibid. 1873. Т. IV. S. 85–87. Про характеристику привілею 1415 р. див.: Balzer O. Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie // Studya nad historią prawa polskiego. Lwów, 1909. Т. IV. Zesz. 1. S. 89–90.

⁹ У другій половині XV ст., на думку О. Бальцера, окремі вїйти з обмеженою юрисдикцією над вірменським населенням були й на Підзамчі, що прямо підпорядковувалися львівським старостам (Balzer O. Sądownictwo... S. 165–174), але у досліджуваний період таких вїйтів вже не зустрічаємо в джерелах.

¹⁰ Попередньо про це свідчать результати археологічних розкопок на території Підзамча біля Краківської брами. Див.: Петегурич В., Івановський В. Середньовічна археологія Львова: підсумки і перспективи // Галицько-Волинська держава: передумови виникнення, історія, культура, традиції. (Тези міжнародної наукової конференції). Львів, 1993. С. 41–43.

¹¹ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (далі – AGAD), Archiwum Skarbu Koronnego, oddz. LVI, № 2757, s. 28–29 v; див. додаток № 1. Інвентар Львівського старства за 1534 р. менш інформативний, адже містить дані тільки про чиншовиків з городів та луків, без власників будинків. Див.: AGAD, Archiwum Skarbu Koronnego, oddz. LVI, № 2756, s. 77–79 v.

¹² Оpubліковані М. Грушевським. Див.: Жерела до "Історії України-Руси". Львів, 1900. Т. III. С. 341–347; Львів, 1903. Т. VII. С. 226–229.

Підзамчі "люди здавна на роботі засіли, і повинні замок підмігати й доглядати, полоти, сіно грабати на луці проти Знесіння, ріки чистити, якими вода від млинів пливе, прати (білизну. – М. К.) на замку і що яка потреба – працювати пішим способом на обох замках"¹³.

Чинші з підзамчанських будинків мали платити з кожного ґрунту (*placzu, area*) за давнім визначеним тарифом 3,5 гроша (*pulczwarta grosza*), крім цього, 3,5 гроша "потравного" податку, по 1 грошу "коленди" на Різдво та "радлиці" на день св. Петра. Загалом, від будинку, що займав 1 ґрунт, сплачувалося 9 грошів. На Підзамчанській юридикції таких будинків було 41.

Другу групу нерухомості королівські ревізори визначали з будинків, біля яких були вимірні ділянки луків над річкою Полтвою. З цих ділянок власники вже платили 5 грошів чиншу, 12 грошів "потравного" податку та 2 гроші за "коленди" та "радлиці"¹⁴. Загалом, таких платників чиншових податків було 30.

Серед власників нерухомості в люстрації Львівського староства 1564–1565 рр. виводилася ще одна група – осадники "на суворому корені" під самим Високим замком. На 12,5 ґрунтах, як зазначали люстратори, осіли 25 осадників¹⁵, які платили за чинш та відкуп за роботу на Високому замку по 33 гроші. Цікаво, що всі нові осадники за аналізом імен та прізвищ – польського та німецького походження.

Окрему категорію складали власники пасовищ, яких було 11. Дев'ять з них платили щороку 48 грошів, а два – 33 гроші. Усі вони не виконували жодної роботи на замку.

На завершення люстрації ревізори переглянули шляхетські маєтності Підзамча відповідно до ухвали сейму 1562–1563 рр.¹⁶ про ревізію всіх державних маєтностей. Більша частина власників шляхетського та вірменського землеволодіння, хоча не мала привілеїв про звільнення, взагалі не сплачувала податків¹⁷. Таких маєтків на Підзамчі в 1564–1565 рр. було 25.

Наступна люстрація 1570 р. детальніше розписала шляхетську власність на передмісті. Люстратори нарахували вже 28 шляхетських маєтків¹⁸. У цьому ж році загалом пораховано 120 будинків на Підзамчі, з яких усі категорії платників податків сплатили чиншу 128 злотих і 4 гроша¹⁹.

Шосові реєстри нерухомості Підзамча та деканату св. Йоана за 1569 і 1570 рр.²⁰, які досі не були введені в науковий обіг, є більш інформативними порівняно з інвентарями та люстраціями Підзамчанської юридикції кінця 50-х – середини 60-х років XVI ст. Насамперед шосові реєстри 1569–1570 рр. дають повнішу картину володіння: у 1569 р. – 142 та у 1570 р. – 167 нерухомостей. В інвентарі 1558 р.

¹³ Жерела до "Історії України–Руси". Т. III. С. 341.

¹⁴ Назви податків етимологізуються від "коляда" та "рало".

¹⁵ За даними інвентаря 1558 р. цих осадників у реєстрах не було.

¹⁶ *Volumina legum. Sankt-Petersburg, 1859. T. 2. S. 148.*

¹⁷ Жерела до "Історії України–Руси". Т. III. С. 347.

¹⁸ Там само. Т. VII. С. 226–228.

¹⁹ Там само. С. 205.

²⁰ *Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, oddział rękopisów, № 374, k. 57–61 v, 74–87 v; див. додаток № 2.*

на Підзамчанській юридикі згадані лише 75 ділянок, а за люстрацією 1564–1565 рр. відомо вже про 131 власника будинків та шляхетських дворів. Однак найціннішою у шосових реєстрах є детальна інформація про структуру населення (комірники, шляхта, ремісники тощо), а також відомості про церковних та костельних власників нерухомості. У цій люстрації вперше у фінансових джерелах згадані власники нерухомостей у деканаті св. Йоана.

Незважаючи на важливу історичну цінність шосових реєстрів, є певні джерелознавчі обмеження, що зумовлюють часткову неповноту історичної інформації. Суттєво доповнюють шосові реєстри відомості з гродських актів за другу половину 1569 р. та 1570 р.²¹, де згадано ще про 17 передміщан-християн з Підзамча, не внесених до шосових реєстрів. На сторінках реєстрів майже не було згадок про євреїв на Підзамчі. Це можна пояснити природою джерела, адже єврейське населення не сплачувало шосовий податок. Крім цього, у більшості випадків шосові реєстри 1569–1570 рр. взагалі не містять даних про сплату податку (див. додаток № 2).

При складанні двох реєстрів шосового податку 1569 і 1570 рр. застосовані відмінні підходи при зборі цього податку, бо його збирачами були різні урядовці: галицький підсудок Томаш Дубравський²² – у 1569 р. і львівський староста Миколай Гербурт – у 1570 р. Оскільки на Підзамчі та в деканаті св. Йоана не було регулярної забудови, як у середмісті Львова, а збір шосового податку проводили різні особи, то вони отримали різні реєстри, які не збігалися щодо кількості платників податку та порядку сплати. Очевидно, збирачі шосу мали відмінні маршрути при зборі податку.

На відміну від попередніх документів шосові реєстри 1569–1570 рр. відображають складну структуру населення обох передміських юридик Львова. У реєстрах Підзамчанської юридики згадані 227 власників будинків та будиночків (*domuncula, tuguria*), а також шляхетських дворів (*curia*). З них 55 – власники-ремісники, 52 – власники-шляхтичі (до цієї категорії віднесені 18 власників-вірменів, які фактично всі були шляхтичами, хоча це в реєстрах не відзначено).

На Підзамчі в 1569 р. було 33 церковні маєтності (будинки, млини тощо), з яких 19 належало українським священикам церков св. Миколая (8 будинків), св. Федора (3 будинки), св. Параскеви-П'ятниці (1 будинок), св. Воскресіння (1 будинок) та монастирю св. Онуфрія (5 будинків). Вірменський монастир св. Анни на Підзамчі володів у той час 4 будинками. Значних нерухомостей набули на Підзамчі католики. Так, каноніки кафедрального собору міста Львова володіли 3 будинками та млином, мансіонарії та костельне братство цього ж храму у власності мали по одному будинку. Окрім них мали нерухомість брати монашого ордену францисканців (2 будинки), львівський католицький архієпископ (1 двір). У значній частині випадків – 79 з 227 – не вказано фах чи ремесло власників нерухомості на Підзамчі.

У юридикі деканату св. Йоана знаходився 41 будинок. Порівняно з Підзамчанською юридиккою тут було менше шляхетських посідлостей – усього три. Вірменська

²¹ ЦДДА України у Львові, ф. 9, оп. 1, спр. 42, с. 521–678.

²² За сеймовою ухвалою 1567 р. збирач податків у Руському воєводстві (*Volumina legum*. Т. 2. S. 38).

група володіла 10 будинками, ремісники різних спеціальностей були власниками 13 будинків. До церковної власності належало 5 маєтків. Двома будинками володіли тодішній та колишній війти. Декан св. Йоана займав на юридикці двір. У 7 випадках не можна з'ясувати соціального чи професійного становища власника нерухомості.

Структуру ремісничого населення обох юридик відображено в таблиці. Найпоширенішими фахами були кравці (29 осіб), шевці (25), ковалі (13), теслярі (14), пекарі (11), золотарі (7). Частина цих ремісників виробляла продукцію на львівські торги та ярмарки, реалізуючи свої товари приїжджим купцям. Значну частину ремісничих виробів споживали шляхтичі, у дворах яких ремісники проживали як комірники. Фахівці таких ремесел, як теслярі, ковалі, гарматники, зброярі, лучники, працювали для військових потреб Високого замку, поповнюючи запаси зброї, провіанту та ремонтуючи оборонні споруди. У цьому районі міста існували осередки ремісників зазначених фахів, про оселення яких у середмісті та землях міської юрисдикції маємо менше згадок²³.

Таблиця

**Кількість ремісників на Підзамчі та деканаті св. Йоана
за реєстрами шосових податків 1569–1570 рр.
(у дужках вказана кількість власників будинків)**

Кравці – 29 (6)	Столярі – 2 (0)
Шевці – 25 (8)	Чинбарі – 2 (2)
Теслі – 14 (3)	Бондарі – 2 (1)
Ковалі – 13 (4)	Муляри – 2 (1)
Ткачі – 12 (2)	Малючі – 2 (1)
Пекарі – 11 (1)	Сідлярі – 2 (1)
Слюсарі – 8 (2)	М'ясники – 2 (1)
Перевізники – 8 (0)	Миловар – 1 (1)
Калитники – 7 (0)	Лазняр – 1 (1)
Золотарі – 7 (1)	Цегляр – 1 (1)
Шапкарі – 6 (5)	Пасамонник – 1 (1)
Кушніри – 6 (2)	Перукар – 1 (1)
Крамарі – 4 (0)	Шкляр – 1 (0)
Броварі – 4 (1)	Гарматник – 1 (0)
Шинкарі – 4 (2)	Зброяр – 1 (0)
Лучники – 4 (3)	Постригач сукна – 1 (0)
Мельники – 3 (2)	Гончар – 1 (0)
Колодії – 3 (1)	Олійник – 1 (0)

Міські ремісничі цехи впродовж багатьох років боролися проти створення ремісничих майстерень та ведення торгівлі на Підзамчі та в деканаті св. Йоана. Так, у 1460 р. львівський воєвода та генеральний руський староста Андрій Одровонж у суперечці з львівськими міщанами, погоджуючись з їхніми аргументами, визнав, що здавна на Підзамчі не було й не має бути інших ремісників, окрім 2

²³ Капраль М. Станово-професійна структура населення Львова в другій чверті XVI ст. (за матеріалами міських рахункових книг) // Україна в минулому. Київ; Львів, 1994. Вип. 6. С. 19–20 (табл. 2).

ковалів, 2 шевців та кравця²⁴. Вільне виконання ремесла під Високим замком зберігалося за українськими шевцями, які виконували "вірменську" роботу, та єврейськими чинбарями, що вичиняли червоні шкіри²⁵. Такі ж обмеження на ремісничу діяльність існували й у наступному XVI ст., щоправда дозволялося працювати ще одному кравцеві²⁶. Але система заборон, в якій були зацікавлені насамперед міщани, не впроваджувалася реально в життя львівськими старостами. Вони, як повноважні представники королівської влади, мали б виконувати заборонні декрети польських королів, однак економічна зацікавленість у розвитку Підзамча як старостинської юридики навпаки призводила до оселення нових ремісників та влаштування торгів під Високим замком. При такій політиці львівських старост Підзамче стало потужним ремісничим передмістям – конкурентом для львівських цехових ремесел²⁷.

Етнічне обличчя обох юридик Підзамча та св. Йоана не було статичним та незмінним, його визначали 4 етнічні групи: українці, поляки, вірмени та євреї. Аналіз фінансових джерел 50–60-х років XVI ст. свідчить про глибокі зміни в етнічній структурі на Підзамчі. У чиншовому реєстрі 1558 р. відносно переважали українські імена та прізвища (29 з 74 платників чиншу). Другими за чисельністю були згадки про євреїв-власників нерухомості на Підзамчі (15 будинків)²⁸, наступними – згадки про вірмен (7). Польське населення згадувалося лише в кількох випадках, при чому в 8 з них фігурували шляхтичі.

Відмінні обставини склалися наприкінці 1560-х – на початку 1570-х років. З 227 будинків на Підзамчі українці володіли 60, вірмени – 23, про євреїв-власників згадувалося лише тричі²⁹. А польська нерухомість абсолютно переважала (131 з 227 будинків та дворів), при чому 34 з них були у шляхетських руках. Територія давнього княжого міста втратила українську етнічну домінанту. У люстрації 1564–1565 рр. згадуються осадники на Підзамчі, всі 25 за іменами та прізвищами були польського походження³⁰. Заселення необжитих територій під Високим замком відбувалося й завдяки інтенсивній шляхетській колонізації. 50–60-ті роки XVI ст. були початком численних королівських надань шляхті та магнатам, а також

²⁴ AGZ. Lwów, 1876. T. VI. S. 62–63.

²⁵ Ibid.

²⁶ Див. декрет Стефана Баторія від 1580 р.: ЦДДА України у Львові, ф. 131, спр. 599. Регест цієї грамоти див.: Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові (1233–1799) / Упоряд. О. А. Купчинський, Е. Й. Ружицький. Київ, 1972. № 701.

²⁷ Про боротьбу цехових ремісників проти партачів на юридиках див.: Соціальна боротьба в місті Львові в XVI–XVIII ст. Збірник документів / За ред. Я. П. Кіся. Львів, 1961. С. 52–53, 56, 93–97 та ін.

²⁸ М. Горн помилково розділяв євреїв на передміщан та жителів Підзамчанської юридики (*Horn M. Żydzi na Rusi Czerwonej w XVI i pierwszej połowie XVII wieku*. Warszawa, 1975. S. 61). Але в джерелах Підзамче часто титулується як львівське передмістя, хоча вказувалося, що воно старостинської або гродської юрисдикції.

²⁹ У гродських актах за 1569–1570 рр. зустрічаємо повідомлення про 12 євреїв на Підзамчі (ЦДДА України у Львові, ф. 9, оп. 1, спр. 42, с. 521–678).

³⁰ Жерела до "Історії України–Руси". Т. III. С. 343.

вірменським урядовцям при королівському дворі³¹. Окрім надань короля, нерухомість зосереджувалася в шляхетських руках за допомогою прямого скуповування маєтків на Підзамчі. Так, шляхтич Лука Куновський тільки за 1569–1570 рр. отримав у володіння кілька лук та будинків з городами, що належали передміщанам з Підзамча³². Оскільки шляхтичі були переважно польського походження, то ця колонізація львівського Підзамча отримала етнічно польський характер.

"Настул" шляхти на Підзамче істотно знівелював земельну структуру юридики, адже королівські надання були значними. Так, велика ділянка підзамчанських ґрунтів та лісів навколо Лисої гори в 1554 р. відійшла до коронного польного гетьмана Миколая Сенявського³³. Пізніше в XVII–XVIII ст. ця територія стала окремою юридикою та отримала назву Сенявщина³⁴.

У шосових реєстрах 1569–1570 рр. коротко згадувався двір, що належав львівському підстарості Адаму Семушовському. З іншого джерела – люстрації 1564–1565 рр. – довідуємося, що цей шляхтич незаконно зайняв сусідні площі та осадив на них 11 селян, які платили йому чинш³⁵. Такі шляхетські двори на Підзамчі були резиденціями найвищих урядників Руського воєводства та інших адміністративних утворень Польського королівства на українських землях (руський воєвода, львівський староста, перемишльський каштелян та ін.).

У їхніх дворах осідали ремісники, котрі обслуговували потреби шляхтичів: калитники, золотарі, зброярі та ін. Більшість з них, як комірники, мешкали в шляхетських або церковних будинках та дворах. Незначна частина ремісників володіла нерухомостями (див. табл.), здебільшого невеликого розміру. Два шосові реєстри 1569 і 1570 рр. показали, що ремісники часто змінювали місце проживання на юридиках. Мало хто з комірників реєстру 1569 р. не змінив місця проживання, що відобразилося в реєстрі 1570 р. Це можна пояснити боязню ремісників-партачів перед загрозою з боку львівських ремісничих цехів, а з іншого боку, ремісники таким чином уникали ймовірної сплати податків.

Порівняно з комірниками власники нерухомості на обох передміських юридиках рідко змінювалися. Особливо стабільною була шляхетська нерухомість. Навіть при існуванні великих боргів, забезпечених на маєтностях, судові суперечки про введення кредиторів у володіння шляхетськими будинками та дворами тривали роками³⁶.

Отже, проаналізувавши фінансові джерела кінця 50-х – початку 70-х років XVI ст. можна зробити кілька висновків про характер заселення та населення двох львівських юридик – Підзамчанської (старостинської) та св. Йоана. Обидві юридики, особливо найбільша – Підзамчанська, у цей час активно розвивалися,

³¹ AGZ. T. X. № 1061 (18.07.1555 р. Янові Руцькому); № 1106 (10.06.1556 р. Івашкові вірменину); № 1123 (5.02.1557 р. Миколаю вірменинові, перекладачу з турецької мови); № 1293 (12.09.1564 р. львівському старостові Петрові Бажому) та ін.

³² ЦДДА України у Львові, ф. 9, оп. 1, спр. 42, с. 521, 574–576, 624–626, 639–641.

³³ AGZ. T. X. S. 67. № 1015.

³⁴ AGAD, Archiwum Potockich z Łańcuta, № 214.

³⁵ Жерела до "Історії України–Руси". Т. III. С. 344.

³⁶ Див., наприклад, судову тяганину навколо підзамчанського двору "Забава" підстарости А. Семушовського (ЦДДА України у Львові, ф. 9, оп. 1, спр. 41, с. 320, 864 та ін.)

заселялися нові осадники, старі мешканці юридик розширювали забудови. Значна кількість королівських земельних надань на Підзамчі зумовила інтенсивну шляхетську колонізаційну активність, завдяки їй шляхтичі розбудували свої резиденції-двори. Поряд зі шляхетськими дворами та в них осаджувалися ремісники, які обслуговували споживчі потреби шляхти та новоосілого населення.

Підзамче та деканат св. Йоана поступово втрачали давню етнічну структуру, яку з князівських часів визначали українці. З вкоріненням польської шляхти та осадженням тут польських або полонізованих німецьких ремісників із середмістя Львова етнічне обличчя власників нерухомості визначав польський колоніст. Хоча з урахуванням усіх прошарків населення (прислуга, наймані робітники, селяни тощо) кількісно переважало місцеве українське населення.

На Підзамчі знаходилося найбільше нерухомих маєтків українських церков (св. Миколая, св. Федора, св. Параскеви-П'ятниці, св. Воскресіння) та монастиря св. Онуфрія. Католицькі інституції (монаші ордени, львівський архієпископ, мансіонарії, каноніки тощо) також володіли значними маєтностями.

Територіально будучи одним з передмість Львова, Підзамче разом з деканатом св. Йоана не стали економічним продовженням та запліччям міста. Навпаки, шляхетська експансія та протекціонізм створювали ситуацію конфронтації, позаекономічного суперництва між міськими та старостинськими ремісниками й торговцями, яка ослаблювали обидві сторони.

Доволі стабільна ситуація в економіці регіону та відсутність військових знищень, які були на передмісті у першій половині XVI ст., сприяли тому, що Підзамче та деканат св. Йоана наприкінці 50-х – початку 70-х років XVI ст. інтенсивно заселялися, на їх території розбудовувалися або відновлювалися будинки, закладалися нові шляхетські двори.

ДОДАТКИ

№ 1

Реєстр платників чиншового податку на Підзамчі (за інвентарем Львівського староства 1558 р.)

Census de suburbio castrensi.

De Balneo Armenicali pro festo sancti Martini quolibet anni proveniunt – 6 zl.

Iudei, qui resident sub castro capitaneo, quolibet anno pro subducta ex antiqua consuetudine – 13 zl.

De domibus sub eodem castro pro festo sancti Marthini: Sayko census – 5 gr.; Hoas census – 3 gr.; Idem ratione laboris – 15 gr.; Malarzova census – 5 gr.; Stepanova census – 5 gr.; Schwiethko Szishalka – 5 gr.; Ivasko Mihvl – 5 gr.; Zigmvntova ratione census et laboris – 1 zl. 6 gr.; Mysko Davidow – 3 gr.; Andreyko Lythvyn – 5 gr.; Czysz – 5 gr.; Kvpka – 5 gr.; Ilko Szydorow ziancz – 5 gr.; Olesko – 5 gr.; Iarosz – 5 gr.; Niekrassova – 5 gr.; Lomyhvzno census – 5 gr.; Thyvon liber; Zerkalo mlodi – 5 gr.; Zerkalo stari – 5 gr.; Zolthobrzcch – 5 gr.; Sopolinska libertate a sacre regie maiestate gaudet; Dmtr ratione census et laboris – 1 zl. 18 gr.; Ivasko Armenus libertate gaudet; Awdik voznego szyn – 5 gr.; Kaczka Stanislaw – 5 gr.; Idem ratione laboris – 1 zl. 6 gr.; Lazar Armenus – 3 gr.; Idem ratione laboris – 11 gr.; Vasko

Koth – 5 gr.; Hanvchna Lvczczanka – 5 gr.; Czaykowski – 5 gr.; Idem ratione laboris – 15 gr.; Hreor Armenus – 5 gr.; Idem pro labore nihil dat; Armenorum manaster – 5 gr.; Idem pro labore – 12 gr.; Thorasz Armenus – 5 gr.; Idem pro labore nihil dat; Zachno Armenus – 5 gr.; Idem ratione laboris nihil; Szwiarski – 5 gr.; Idem ratione laboris nihil; Swiethko malarz – 5 gr.; Idem ratione laboris – 1 zl. 3 gr.; Hortvlandia deserta post mortem eiusdem pictoris; Zibulth – 3 gr.; Sliama Zid – 3 gr.; Benasz Zid Ciela – 3 gr.; Idem ratione laboris metelniczczce arcensis – 40 gr.; Ivan Kraviecz census – 3 gr.; Idem ratione laboris – 1 zl.; Wysloboczki – 3 gr.; Idem ratione metelniczczce zamkovey – 40 gr.; Sciborow dom libertate a sacre regie maiestate gaudet; Moszey Pavr Zid – 3 gr.; Idem metelniczczce – 40 gr.; Zlothniczka Zidowka – 3 gr.; Holvsz Zidowka – 3 gr.; Idem metelniczczce – 40 gr.; Smeyl Zid – 3 gr.; Idem ratione laboris – 1 zl. 18 gr.; Holicz Kvsznierz – 3 gr.; Iosko Davidow Zid – 3 gr.; Ianko Dvpkowski – 3 gr.; Dmitr Kraviecz – 3 gr.; Hvbala Zid – 3 gr.; Idem ratione laboris – 1 zl. 18 gr.; Chodorowskiego dwor – 3 gr.; Ratione laboris nihil; Stvrkowskiego – 3 gr.; Ratione laboris – 1 zl. 18 gr.; Kapvstha stari presumma inopia amissum; Krziva Ssya Zid – 3 gr.; Ratione laboris – 1 zl. 18 gr.; Czebrowskiego dwor – 13 gr.; Ratione laboris nihil; S dworu Podsosnowskiego census et ratione laboris – nihil; Zorawinski census et ratione laboris nihil; Ivanko lvcznik – 3 gr.; Podwoyevodzi liber; Kvryanowski libertate gaudet a sacre regie maiestate; Chwalicziele Zid – 3 gr.; Nawial Zid – 3 gr.; Iakvsz Zid – 3 gr.; Karpa – 3 gr.; Kyvaczowskie – 5 gr.; Kvzma kramarz – 3 gr.; Dyak Rvski – 3 gr.; Iakvb Garbacz Zid – 3 gr.; Israel Popovicz Zid – 3 gr.; Zibvlth pro festo sancti Martini – 12 gr.; Wayglowey Koracz – 5 gr.; Klvssov dwor laborare non vlt.

Summa census de suburbio castrensi Leopoliensi 23 zl. 14 gr. 9 den.

Ex istis incolis sub castro ad castrum inferius laborare astricti similiter teneri pedester sunt numero 26. Licet plures super attamen excipiunt se libertalibus a sacre regie maiestate quidam etiam pro labore solunt prout i eodem registro descriptum.

Isti incole censum pro festo sancti Petri, qui habent ad domus prata, dictus kossovicza quilibet per 12 gr., qui vero prata non habent per 3 gr., qui census ex antiquo spectant pro vicecapitaneo sunt autem numero, qui prata habent 29 persone, qui vero prata non habent sunt numero 39 in annum fecit 16 zl. 4 gr.

Summa proventum de suburbio castrensi in annum fecit per 30 gr. – 39 zl. 19 gr.

AGAD, Archiwum Skarbu Koronnego, oddz. LVI, № 2757, k. 28–29 v.

№ 2

Реєстри платників шосового податку на Підзамчі та деканаті св. Йоана у 1569 та 1570 pp.

Anteurbium iurisdictionis castrensis (1569)	Iurisdictio castrensis (1570)
Florianus sartor in doma iudicim habitans penes Ioannem fabrem – 12 gr. Ibidem Paulus inquilinus – 7 gr.	
Item Ioannes faber a domo suo in duplo – 1 zl. 2 gr. Ibidem Ioannes rotifex inquilinus – 12 gr.	Dornus Ioannis fabri Ibidem socii 2 Ibidem Iablonska inquilina Ibidem Matis Zila stelmach

Item Casparus molitor in molendinum Guncowski – 12 gr. Ibidem Nicolaus socius ipsius	
	Domus vidue Swirtoczina
	Domus Anne Casproua pileatoris – 12 gr. Ibidem socii 4
	Alia domus eiusdem Ibidem Matias platnerz Ibidem Markoua zlotniczka
	Domus Nicolai seruitoris Hinek Ibidem Blasius inquilinus Ibidem Paulus faber
Item Matias pileator a domo suo in duplo – 16 gr.	Domus Matiae pileatoris Ibidem Gnida
Martinus midlarz a domo suo in duplo – 16 gr. Ibidem ab una olla cremati – 24 gr.	Domus Martini smigmatoris canonicorum – 14 gr. Ibidem una olla cremati, sed unum non crematur Ibidem Paulus Doctorek inquilinus Albertus ibidem inquilinus
Zacharias pop a domo suo in duplo – 16 gr. Ibidem Iaczko inquilinus – 7 gr. Ibidem Syenkoua uidua pauper – 7 gr.	Domus poponis Zoriowski (?)
Apud Syenko czerdonem Iaczko inquilinus – 7 gr.	Domus Sienkonis cerdonis – 11 gr. Iaczko ibidem inquilinus
	Domus Iuanko cerdonis Ibidem Iuanko inquilinus mali – 4 gr. Ibidem alter Ianko inquilinus Ibidem Oliexa inquilinus Ibidem Iuan inquilinus
Pop Fedorowsky a domuncula sua – 12 gr. Ibidem Leonardus inquilinus – 7 gr.	
Shiling a domuncula sua – 12 gr. Ibidem Georgius inquilinus – 12 gr. Ibidem Hasia vidua inquilina pauper – 7 gr.	
Alia domuncula poponis Fedorowsky – 12 gr. Ibidem Chuil inquilinus – 7 gr.	Domus poponis Fedorowski Ibidem Olexina inquilina Ibidem Maruszka inquilina
Michailo pop Fedorowsky a domo suo habitata – 16 gr.	Domus poponis Michailo in qua solus residet
	Tugurium Zilin Ibidem Leonardus institor inquilinus Ibidem malarka pauper inquilinus

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

	Iwan Daszkoni ziencz
Item domus Sthulczowsky – 16 gr. Ibidem Anna Dupiaszta inquilina – 7 gr.	
Curia duorum a Gurca Ibidem Bartholomeus Zagorsky sartor Premisliensiam et Leopoliensiam ceruisiam propinat – 12 gr.	
Ibidem in alio domo suttor moratur – 12 gr. Ibidem apud fundum suorem tasznik inquilinus – 7 gr.	
Ibidem in tertia domo Iablionsky faber – 12 gr.	
Ibidem in quadru domo Iarasz cuipiga (?) inquilinus – 7 gr.	
Domis domini Hidek penes curiam duorum a Gurca in duplo – 16 gr.	Domus Ioannis Hidek Ibidem Demkowsky inquilinus
	Domus eiusdem altera Ibidem Dorotea Raczanka inquilina – 6 gr. Ibidem Anna Dupiasta inquilina, dominus ab ea percepit – 12 gr. Ibidem Caterina parua Ibidem Elizabet Falia et Anna
Apud Syenkonem selatorem Soiszka inquilina – 12 gr.	
In domo Simonis Iudei Caszka inquilina – 7 gr. Ibidem Hedvigis inquilina – 7 gr.	Domus Iudei Simonis uitreatoris Ibidem pirszniczka inquilina Ibidem Caterina mer[...] – 24 gr.
Curia domini Zolkiewsky Ibidem sutor inquilinus in stubella – 12 gr. Ibidem in alia stubella Hriczko komornik – 12 gr.	Domus sive curia domini Zolkiewski Ibidem Albertus serifaber inquilinus Ibidem Stanislaus pellio inquilinus Ibidem eciam Valentinus sartor
Lasarus sartor a domo suo in duplo – 18 gr. Ibidem Myszko genner ipsius inquilinus – 7 gr. Ibidem Iuanko inquilinus Matis krauiecz – 7 gr.	Domuncula parua Lasari sartoris – 4 gr. emit a Iudeo
Fedor Uyszloboczky sartor a domo – 16 gr.	Domus Visloboczki – 10 gr.
	In eadem area alia domus que posidet Iuanko pelio – 9 gr.
In domo Iusefi Iudei Martinus inquilinus – 7 gr.	

In domo Smoel Iudei Ioan sutor inquilinus – 7 gr. Ibidem Maruska uidua inquilina – 7 gr.	
	Domus Filipi Armeni Ibidem Andreas Armenus inquilinus
	Domus Iuanoua powrozniczki – 12 gr. Ibidem Lileas inquilina
Domus Kucharzowsky – 12 gr. Ibidem Lauwrin sutor inquilinus – 7 gr. Ibidem Martinus stelmach inquilinus – 7 gr. Ibidem Matias faber ferarius – 12 gr. Ibidem in eudem doma Albertus sartor – 12 gr.	Domus Kucharzowei ante portam Ibidem Wlochowa inquilina Ibidem Matias faber officiam Ibidem Martinus stelmach Ibidem Laurentius sutor inquilinus
Curia domini Barzy Ibidem Andreas Italus faber – 12 gr.	Curia castelane Premisliensis ¹ ante portam Ibidem Bartolomei Zagorski inquilinus
Nicolaus suttora a domo suo in duplo – 1 zi. 2 gr. Ibidem in alia stuba [...]wyetleczky ceruisiam Premisliensiam et Leopoliensiam propinat – 12 gr.	
	Domus Misconis sutoris – 12 gr. Ibidem 2 socii – (2 gr.) Ibidem Iosephus Gosuski inquilinus – 10 gr.
	Domus uxori Abrahami sutoris Ibidem inquilinus pauper – 5 gr. Ibidem Simon sutor – 6 gr. Ibidem Adam inquilinus – 4 gr. Ibidem Iuanco – 5 gr.
	Domus Lapusczyński Ibidem uetula senex – 8 gr.
	Ibidem Hinkowsky alia domuncula ac eadem area consistenta Ibidem Ianus inquilinus
Domus fraternitatis Marie Virginis – 1 zl. 2 gr. Ibidem in eadem domo Paulus faber inquilinus – 12 gr.	Domus Fraterna Ibidem Albertus Uilk inquilinus – 6 gr. Ibidem in eadem domi Kezanowa inquilina et cum ancila sua
	Domus Misconis gorzelnik – 7 gr. Ibidem crematum una olla sublimat

Domus domini Polanowsky in duplo – 1 zl. 2 gr. Ibidem Matias Horoista inquilinus – 12 gr. Ibidem Lucas serifaber ab una olla cremati – 24 gr.	Domus Polanowsky Ibidem [...] serifaber – 6 gr. – 12 gr. Ibidem Lucas serifaber – 6 gr. ab cremato una olla
	Domus Maximis sartoris – 6 gr.
Item Iuan suburbanus castrensis subiudex a domo sua – 16 gr.	
In domo Stefani Armeni Grczeszkowa vidua – 12 gr. Ibidem Myszko Dwuiayko inquilinus – 7 gr.	Domus Stefani Armenis Ibidem Murat Armenus inquilinus – 7 gr. Ibidem Albertus pauper inquilinus quotie eidem aream laborans – 3 gr.
Altera domus Stefani Armeni in qua habitata Iuan pistor inquilinus – 12 gr. Ibidem Hassia Dzyekczziarka inquilina – 7 gr.	Domus altera eiusdem Stefani Ibidem inquilinus – 6 gr.
	Subcastrenses incole: Awedecowa uidua
	Ilko czieszlia
	Niedzioiecz
	Iuan Szibillest Albertus inquilinus Ibidem Ioannes inquilinus Ibidem Hricz inquilinus
	Domus Martini Papis – 16 gr.
[Domus poponis Mikulinski ²]	Domus eiusdem poponis in qua solus residet – 1 zl. 2 gr.
	Domus eiusdem poponis Ibidem inquilinus Ibidem Paulus faber inquilinus
	Domus eiusdem poponis Ibidem Iuan Posta inquilinus Ibidem eciam sutor Sebastianus
In alia domo eiusdem poponis Andreas sartor inquilinus – 12 gr.	Domus eiusdem poponis Ibidem Andreas sartor inquilinus
In tertia domo eiusdem poponis Hriczko sartor inquilinus – 12 gr.	Domus eiusdem poponis Ibidem Hriczko sartor inquilinus Ibidem Romanoua inquilina Ibidem eciam Rosa Solanczka – 4 gr.
In quarta domo eiusdem poponis Sebastianus pistor inquilinus – 12 gr.	Domus eiusdem poponis Ibidem Hriczko gener Brodzina

<p>In quinto domo eiusdem poponis Matias sartor habitat inquilinus – 12 gr. Ibidem ia eadem domo in eadem stubella Albertus lanilarius – 12 gr. Ibidem in eadem domo Feithko pellifex inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Domus eiusdem poponis Ibidem Matias sartor inquilinus Ibidem Hriczko inquilinus Ibidem etiam sartor inquilinus Ibidem Szunko faber inquilinus</p>
<p>In sexto domo eiusdem poponis Matias crumenarius inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Domus poponis Mikulinski Ibidem Iakim inquilinus</p>
<p>Item domus Malarowsky – 1 zl. 2 gr. Ibidem Onaczko inquilinus – 12 gr. Ibidem Margareta inquilina – 12 gr.</p>	<p>Domus Malarzowski Ibidem Laurentius Wliszki – 10 gr. Ibidem Zofia inquilina</p>
	<p>Ibidem in alia domicula Onaczko hospes domi Malarzowski Ibidem Ioannes pistor Ibidem Stanislaus inquilinus</p>
<p>Item domus Iuaskonis Armeni Magna – 2 zl. 4 gr. Ibidem Felix Kulikowsky sartor inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Domus Iuaskonis Armeni Magna duas vel tres [...] areas continens Ibidem Felix Kulikowsky sartor inquilinus – 10 gr. Ibidem eciam Iuanco pauper inquilinus – 4 gr. Ibidem Mathias faber inquilinus Ibidem eciam Nicolaus auriga – 3,5 gr. Ibidem inquilina – 10 gr.</p>
<p>Altera domus eiusdem Iuaskonis Armeni Magna habetat Feitko pistor – 1 zl. 2 gr. Ibidem in eadem domo Iakim inquilinus – 7 gr. A domo Iuasko – 1 zl. 2 gr.</p>	<p>Domus eiusdem Iuasko Ibidem Mysko inquilinus Ibidem eciam Sawka faber lignarius – 2 gr.</p>
<p>In eadem domo eiusdem Iuaskonis manet Lupus sutor inquilinus – 12 gr. A domo Iuasko in duplo – 1 zl. 2 gr.</p>	<p>Domus eiusdem Iuasko Ibidem Nicolaus inquilinus – 4 gr. Ibidem etiam Fedko inquilinus Ibidem Sienko inquilinus Ibidem Fiedko inquilinus</p>
<p>In quinta domo Iuaskonis manet Petrus sartor inquilinus – 12 gr. A domo Iuasko in duplo – 1 zl. 2 gr.</p>	<p>Domus eiusdem sive predium</p>
<p>Dwor pana Stanisława Swirskiego manet in illa Ioannes Czartoploch inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Domus alia eiusdem Swirski, quam inhabitat Anna Litewska</p>
<p>Altera domus eiusdem Swirsky in que manet Iacobus Czirowsky ministerialis terestris Leopoliensis Ibidem Martinus mensator inquilinus – 7 gr.</p>	<p>Domus Stanisali Swirski Ibidem Iacobus Zurowski</p>

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

Domus Hluszek Armeni – 1 zl. 2 gr. Ibidem Matias faber liqnarius inquilinus – 7 gr.	Domus Armeni Hluszek Ibidem Iuan Keisor (?) miser inquilinus 4,5 gr.
Altera domus eiusdem Hluszek Armeni – 1 zl. 2 gr.	Domus altera eiusdem Hluszek
Domus Ruteni manasterii que habitat Zacharia inquilinus – 12 gr. A domo 16 gr.	Domus eiusdem manasterii Ibidem Zaharka inquilinus
Altera domus eiusdem manasterii – 16 gr. Ibidem Feithko inquilinus – 12 gr.	Domus eiudem manasterii Ibidem Feithko Bobrik institor inquilinus Ibidem eciam Ioan Hubarz inquilinus
Tercia domus eiusdem manasterii – 16 gr. Ibidem in eadem domo Procz sartor – 12 gr. Ibidem eciam Anna inquilina – 7 gr.	Domus eiusdem mansterii Ibidem Kusma inquilinus Ibidem etiam Stanislaus sartor
Quarta domus eiusdem manasterii deserta	Domus eiusdem manasterii Ibidem sartor inquilinus
In quinta domo eiusdem manasterii Luczka inquilinus a domo – 7 gr.	Domus manasterii Rutenorum Ibidem Luczka inquilinus
Manasterium Armenorum in que habetet episcopus ipsorum	
Domus eiusdem manastreii in que manet Iuan Czerepko inquilinus A fundo tenente – 16 gr. Ibidem Caterina inquilina – 7 gr.	Domus manasterii Armenorum Ibidem Kusznia inquilinus – 6 gr. Ibidem Ianek inquilinus – 4 gr.
Altera domus eiusdem manasterii in que habitat Marcus sutor inquilinus – 10 gr. Ibidem in eadem domo Feithkowa Bokyecka inquilina – 7 gr.	Domus alia eiusdem manasterii Ibidem Misco inquilinus – 8 gr. Ibidem Mathias pauper auriga – 4 gr.
Tercia domus eiusdem manasterii in que manet Petrus uector, a domo – 16 gr.	Domus eiusdem manasterii Ibidem Iuan Czerepko inquilinus – 8 gr. Ibidem Martinus inquilinus – 2 gr.
Quarta domus eiusdem manasterii in que habitat Kuzma uector – 12 gr. et a domo siue a fundo – 16 gr.	Domus eius manasterii Dmitr auriga miser inquilinus Matias eciam miser inquilinus Ibidem quoque Feidko inquilinus
Domus Chrechorii Domazirsky in que manet Sych uector a domo tenetur – 1 zl. 2 gr.	Domus altera Domazirski Ibidem Zyh inquilinus – 8 gr.
Alter domus eiusdem Chrechorii in que manet olearius - A domo siue a fundo tenetur – 1 zl. 2 gr.	Domus Georgii Domazirski Ibidem Daszko oleator – 11 gr. [...] percepit ab eo Ibidem eciam Iuanco inquilinus

<p>Domus Torosz Armeni in que manet Stanislaus inquilinus – 12 gr. A fundo 1 zl. 2 gr. Ibidem Stanislaus Loiek inquilinus – 1 zl. 2 gr. Ibidem etiam Martinus Czieszlya faber liqnarius – 7 gr. Ibidem Ioannes inquilinus – 7 gr.</p>	<p>Domus Toros Armeni Stanisalus pistor inquilinus – 7 gr. Ibidem alter Stanislaus inquilinus pauper – 4 gr. Ibidem Feidco carpentarius Ibidem inquilina Halina Ibidem inquilinus Stanislaus</p>
<p>Domus interpretis sacre regiae maiestatis – 1 zl. 2 gr. Ibidem Vaszko inquilinus – 12 gr. Ibidem Matias inquilinus – 7 gr. Ibidem Sidor inquilinus – 7 gr. Ibidem Ioannes Gineficha (?) inquilinus – 7 gr. Ibidem Misko auriga inquilinus – 7 gr.</p>	<p>Domus Nicolai interpretis Ibidem Nicolaus inquilinus</p>
	<p>Domus alteram eadem area eiusdem Ibidem Wasko faber lignarius</p>
<p>Domuncula Andrei stalis fabri – 16 gr. Ibidem Ilko faber liqnarius – 12 gr.</p>	
<p>Domuncula Sarlzew (?) – 12 gr.</p>	
<p>Domus Grechorarius Armenica Bartosza – 16 gr.</p>	
<p>Curia domini Lyesnyowsky Ibidem in esdem curia manet Dniupkowsky ceruisiam Premisliensem et Leopoliensem propinat – 12 gr.</p>	<p>Curia domini Liesniowszky Ibidem Albertus gener Wilkow inquilinus</p>
<p>Ibidem in alia domo manet Petrus muratus Italis³ – 12 gr.</p>	<p>Ibidem in alia domo Simon inquilinus</p>
<p>Ibidem in tertia domo manet textor – 12 gr.</p>	<p>In tertia domo Nicolaus pelio Ibidem Ioannes serifaber</p>
<p>Curia domini Crebrowsky Ibidem Dolinsky inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Curia Nicolai Crebrowski Ibidem Szczesna tasniczka inquilina Ibidem Michael inquilinus</p>
<p>Ibidem Ioannes Luter in altera domo sartor – 7 gr.</p>	
<p>Domus canonicorum in duplo – 1 zl. 2 gr. Ibidem Ioannes Zemelka inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Domus canonicorum Ibidem Florianus inquilinus Ibidem Iosefus barbitonsor inquilinus Ibidem Hriczkowa inquilina Ibidem Femina filia Chruczkowa</p>

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ІОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

<p>Altera domus eorum canonicorum – 16 gr. Ibidem Sebastianus faber lignarius inquilinus 12 gr. Ibidem Matias Chmiel inquilinus – 7 gr. Ibidem in alia stuba Adamus faber lignarius – 12 gr. Ibidem Poplawska vidua pauper – 7 gr.</p>	<p>Domus alia canonicorum Ibidem Ioannes Hruszka inquilinus Ibidem eciam Ioannes Czieszky Ibidem Stanislaus sartor inquilinus Ibidem Maruszka inquilina Ibidem Fiza [...]</p>
<p>Domus franciscanorum – 16 gr. Ibidem Anna vidua pauper ab una olla cremati – 24 gr.</p>	<p>Domus monachorum grisorum fratribus Ibidem Anna Casproua vidua inquilina</p>
<p>Ibidem in alia domuncula Martinus sartor inquilinus – 7 gr.</p>	<p>Ibidem Martinus inquilinus</p>
<p>Curia capitanei Grodecensis Ibidem Iacobus textor inquilinus – 12 gr.</p>	
<p>Curia olim capitanei Barenis Ibidem Ioannes doleator inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Curia capitanei Barenis Ibidem Ioannes doleator inquilinus</p>
	<p>Simonis Paskurski tugurium – 4 gr. Ibidem Ioannis inquilinus</p>
	<p>Domicula Iacobi Strikowski – 6 gr.</p>
<p>Curia olim palatini Rusia⁴ Ibidem manet Casparus pistor inquilinus – 12 gr. Ibidem in alia stuba Simon textor inquilinus – 12 gr.</p>	<p>Curia castelani Kamenecensis⁵ Ibidem Martinus sutor</p>
<p>Curia domini Chodorowsky</p>	<p>Curia domini Hodorowski Ibidem Simon sartor inquilinus</p>
<p>Curia domini Rafael Korithko Ibidem manet Virszbyenuta faber lignarius – 12 gr. Ibidem Matis lyepiarz inquilinus – 7 gr. Ibidem Iurkoua tkaczka inquilina – 7 gr.</p>	<p>Curia Rafaelis Coritko Ibidem Albertus sartor inquilinus</p>
	<p>Alia domicula eiusdem deserta</p>
<p>Curia terrestris notarii⁶ Ibidem manet Bartolomeus aurifaber – 12 gr. Ibidem Stanislaus sartor inquilinus – 7 gr. Ibidem Laurentius pannitonsor – 7 gr.</p>	<p>Curia domini Bartolomei Koritko Ibidem Walentinus sutor inquilinus Ibidem Albertus thasnik Ibidem Stanislaus thasnik Ibidem Albertus Wolowczow zienzcz Ibidem in domuncula pauper inquilina</p>
<p>Sub castrum tenetur domus:</p>	
<p>Item domus Stefani Armeni – 1 zl. 12 gr.</p>	

Domus franciscanorum – 16 gr. Ibidem manet Waysko Skrzypiecz inquilinus – 12 gr. Ibidem Vaculyanka inquilina pauper – 7 gr. Ibidem apud Ioannem fabrem manet Haska inquilina – 7 gr.	
Domus Sthopolnyczky in qua sola manet – 1 zl. 6 gr.	
Stanislaus textor a domo sua – 16 gr. Ibidem Stanislaus inquilinus – 7 gr.	
Item Stanislaus Pudochfal a domo – 16 gr.	Domicula Perdochwal ibidem
Iacob a domo – 16 gr.	
	Domus Ursule Baruierczanki Ibidem Urszula inquilina Ibidem Ioannes inquilinus Ibidem Dorotea inquilina
	Domicula Ioannis Obieziwiat Ibidem Dorotea inquilina
Mathias Iainük (?) a domuncula – 12 gr.	Domicula Matia textoris circa laterificium castrense
Ioannes Volovyecz a domuncula – 12 gr.	Martini Wolowiecz ibidem domicula deserta
Domus Czemyerzynsky	
Latereficium castrense Stefanus stricharis inhabitata – 12 gr.	
Domus Demetrii aurificis desertus – 12 gr.	Domus aurifabri Ibidem Iaczko piekarsz inquilinus
	Iuanko Tiun
	Zerkala gener
	Zerkaloua uidua
	Iuan Zerkalo
	Casper textor
	Dwiron Iuan
Domus Fedori Ruteni – 1 zl. 2 gr.	
	Domus Woinarowicz Ibidem Serafin inquilinus
Domus Petri Sambor – 16 gr. Ibidem manet Casparus pistor inquilinus – 12 gr.	Domus Petri Sambor Ibidem gener eiusdem inquilinus
Domus altera eiusdem Sambor – 12 gr. Ibidem manet Balyczki inquilinus – 12 gr.	
Domus Dudzinsky desertus – 12 gr.	Dudzinskie ibidem Faber lignarius inquilinus

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

Domus Kupczinsky – 1 zl. 2 gr. Ibidem Martinus genner ipsius – 12 gr.	
Domus Kupczinsky – 12 gr. Ibidem manet Iuanco poponis genner – 12 gr.	Domus Kupczinski
Iuanco a domo suo – 12 gr.	Fataiko Iuanco
Andruszko a tugurio – 12 gr.	
Ichnat a tugurio – 12 gr.	Iaroszowicz Ichnat
	Domus Horaszimow sta ⁷
Oszers a domo suo	Oszers
Brodzina a domo suo – 1 zl. 6 gr. Ibidem a 3 chaldearibus cremati – 2 zl. 2 gr. Ibidem socii 2 septimanatim serverum et ter[cia] auriga – 1 zl. 6 gr.	Domus Brodzina a cremato tenetur olla z Andreszkoua
Item Ilco Krilonis a domo – 16 gr.	Ilco filius Miskonis
Domus Feitko Czis – 12 gr.	Domus Czewowski
Molendinum canonicorum Stanislaus myelnik inhabitat – 12 gr. Ibidem rotte 2 korczinky – 24 gr.	Molendinum canonicorum Ibidem Stanisalus molendinator ⁸
Domus canonicorum penis molendini – 12 gr. Ibidem Stanislaus Socha inhabitat – 12 gr.	Domus canonicorum Ibidem Stanisalus Socha inquilinus
	Staczko bednarz
	Steczko Tiuron Ibidem Waszko inquilinus
	Domus Rutka Zerkala Ibidem Laurin tabernator Ibidem Stanislaus sutor Ibidem Sofia inquilina pauper
Iuan Myeszemyerz a domo – 12 gr.	
	Domus archiepiscopo Ibidem Misiuiecz inquilinus
Nicolaus Mokliek a domo – 12 gr.	Miszko Moklak
Iuanco na Olyeszowskim – 12 gr.	
	Domus Sopolinska Mathis szluszarz Ibidem Iaroszoua inquilina Ibidem Steczkoua inquilina Ibidem Antoni cingulator inquilinus
Domus Bartholomei Zagorski – 16 gr. Ibidem inquilina pauper Naszka – 7 gr. Ibidem Agneta inquilina pauper – 7 gr. Ibidem Carpa inquilinus – 7 gr.	Domus Bartolomei Zagorski Ibidem Martinus inquilinus Ibidem Stanislaus inquilinus Ibidem Iuan inquilinus Ibidem Agnes inquilina

Domus mansionariorum – 1 zl. 2 gr. Ibidem Iaroszicha uidua – 12 gr.	Domus mansionariorum Ibidem Casper tabernator Andreas Szerota Feidko Koth Matie sartor Steczko Feitko Michal Miszko Kot
Steczko Szeszolko a domo – 12 gr.	
Popadia Uoskresienska a tugurio suo – 12 gr.	Climko poponis Woskrzeszenski – 6 gr. ⁹
Lucas Kunowsky – 16 gr.	
	Curia domini Clusz Ibidem Proczik inquilinus sutor Iaczko Pasenk Ibidem Ieremko sartor
	Domus Hanus Schulcz penes curiam duorum [...] Ibidem Uiszko sartor pauper inquilinus – 4 gr. Ibidem Trocz sutor inquilinus Ibidem Stanislaus sartor inquilinus Ibidem Maruszka
	Domus Filipi Thkacz Ibidem Misek inquilinus – 4 gr. Ibidem textor Malis Ibidem Cachna Doroczianka
	Domicula Timkoni fabri – 14 gr. socius ibidem – 1 gr.
	Domicula seu predium monachorum grisorum Ibidem sutor inquilinus – 4 gr. Ibidem etiam faber lignarius inquilinus Ibidem Bartolomeus textor
	Domicula Bartolomei reuenditoris
	Domicula Lucasowi slusarki Ibidem Muraszkoua inquilina Ibidem socius Venis
	Domus Avedic tabernatoris de Zboiska Ibidem Paulus [...] inquilinus – 5 gr. Ibidem Miszko miser inquilinus – 3,5 gr.
	Domus Iwaskonis Geruchno Ibidem Leonardus inquilinus – 9 gr. Ibidem Misko inquilinus miser
	Domicula Procopii pixidarii castrensis Domus Waskonis sutoris – 4 gr.

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

	Domicula Iuan fabri – 6 gr. Ibidem Clemens Czaikowski
Iaczko pop pietnyeczky – 12 gr.	Poponis pietniczki domus
Domus Kozaczoni desertus	
Molendinum pistorum a 2 rottis korczinky – 24 gr. Martinus myelnik inhabitat – 12 gr.	Molendinum pistorale Ibidem Martinus molendinator
Sub castrum	
Andreas arcuarius a domo – 12 gr.	Domicula Andreas lucznik
Sebastianus sutor a domo – 12 gr.	
Casparus gener Lucua a domo – 16 gr. Ibidem Ioannes Craszka inquilinus pistor – 12 gr.	Domus Casparis lanii – 10 gr. Ibidem Ioannes Kraszka inquilinus
Domus Serepkonis Armeni Coritko tenetur – 1 zl. 6 gr.	Domus Serepko Armeni
Domus notarii terrestis ¹⁰ 12 gr.	
Macz Malis a domo 12 gr. Ibidem Albertus inquilinus pauper – 7 gr.	
Ioannes Hreczenski a tugurio – 12 gr.	
	Domus domini Strewptowski Ibidem Bartolomeus pelio inquilinus Ibidem Andreas inquilinus Ibidem Nicolaus mensator inquilinus
Bartolomeus pellifex – 12 gr.	
Bartolomeus a tugurio – 12 gr.	
Andreas Babycz a domo – 12 gr.	Andreas Babicz
Domus Adami serifaber desertus – 12 gr.	
Kochnoua a tugurio suo – 12 gr.	Kachnoua
Imudrznikowa (?) a tugurio suo – 12 gr.	
Pellifex gibusus a tugurio – 12 gr.	
Piotroua uidua a tugurio – 12 gr.	
Curia domini Goreczki	Curia Gorecki
Curia domini Gologorsky	
Curia domini Semusowsky	Curia Szemusowska
Domus Felicium[...] perarii aliis myechowniczy	Domus Sczesni tasniczki Ibidem Paulus inquilinus
	Franciscus sutor
	Stanislaus sartor
	Petrus sutor
	Czechowski
	Zaboniczkie per Anna Czechowskie possidet
	Bartolomeus piouuar
	Climko
	Iedrzejkoua

	Martinus Uorek
	Albertus czieszlia
	Paulus
	Stanislaus Hamal
	Ioannes Tatarczuch
	Tomasz na Machowskiem
	Rosa piekarka
Maczkoua uidua a tugurio suo – 12 gr.	
Item taberna domini Semiszowsky Stanislaus faber lignarius inquilinus inhabitat – 12 gr. De taberna – 16 gr.	Domini Siemuszowska in fundo castrensi subditi:
	Iuanko lucznik
	Miszko czieszlia
	Matisz mulyarz Ioannes ibidem inquilinus
Domus domini balneatoris desertus – 12 gr.	
Domus Golkow perarii aliis myechownikow	Matias gener Golkow
Domus Ieronimii sutoris desertus – 12 gr.	
Domus Toma arcuarii – 12 gr.	
Domus Sthubui desertus – 12 gr.	Ioannes Szuba
Domus Ioannis arcuarii desertus – 12 gr.	Ioannes lucznik
Domus Ianowny Obszesziogeithky (?) – 12 gr.	
Ioannes [...] castrensis – 7 gr.	
Decanatus sancti Ioannis, qui ni[hi]l de domibus suis dare voluerunt dupla	Iurisdicio decanatus sacti Ioannis
Domus Pelczehowsky – 1 zl. 2 gr.	Curia Pyeczichoisky Ibidem Simek tasnik inquilinus Ibidem Misco cieslia inquilinus Ibidem Ioannes Hos inquilinus Ibidem Protas Uacznik Ibidem quinta komornik
	Domus Kristofori filii Nicolai
Domus Volosieczky in una area due domus consistunt – 1 zl. 2 gr.	Curia domini Volosieczki Ibidem Andreas tasnik inquilinus Ibidem Balina inquilina
	Domus Bernardi antiqui advocati
	Domus Valentini pileatoris
	Domus Chaczador sutoris
	Domus eiusdem alia Ibidem Petrus Italus murator

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ІОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

	Domus Ivan popouicz Ibidem Stanislaw Pitel inquilinus Ibidem Omelian sutor inquilinus
	Domus Stepan Armeni Ibidem Bartolomeus siodlarz
	Domus poponis Ruteni
	Domus Marene Ibidem Danilo sutor inquilinus Ibidem Malcher scifaber inquilinus
	Domus Iaczkowej uidua
	Domus Nestoris fabri
	Domus Matia Armeni
	Domus Iaczkowej Kowalowej Ibidem Andreas serifaber inquilinus Ibidem Martinus faber inquilinus
	Domus Ioanis Zizebiecz
Domus Simonis Armeni interpretis – 16 gr.	Domus Simonis interpretis
	Domus Nikel Ian
Domus poponis Thorus Armeni in una area due domus et hortus consistunt – 1 zl. 2 gr.	Domus Tome poponis Ibidem Lieszko pictor inquilinus Ibidem Lazar czo winloki robi
	Alia domus in eadem area eiusdem poponis Ibidem Albertus pistor inquilinus
Domus Hrehorii Armeni Domazirsky – 16 gr.	
Domus Bernardi Filipouycz – 16 gr.	Domus Bernardi Armeni
Domus eiusdem Bernardi altera domus vicina – 16 gr.	
	Domus Haczko Armeni
	Domus Kirkori aurifabri
	Domus Avedic Armeni
	Domus Chaczko aurifabri
	Domus Sigmuntowej Ibidem Martinus inquilinus
Domus Martini pellificis uacua – 16 gr.	Domus Martini pelionis Domus Cristoferi Armeni
Domus Bernardi Lochozisz – 12 gr.	
Domus Uaszili aurifabri – 16 gr.	Domus Vaszil Zlotnik
Domus Stefani Byskupowiecz – 1 zl. 2 gr.	
Ibidem curia sive domus decanatus ecclesie sancti Ioannis – 16 gr.	Domus decani Ibidem Iacobus textor inquilinus
	Domus Michaelis textor Ibidem Urbanus inquilinus

	Domus Ioannis sartoris
	Domus Murati sartoris
	Domus Zbaraski Ibidem Ilco inquilinus Ibidem platnerca inquilina
	Domus Ioannis pileatoris
	Domus aduocati Petri Ibidem sutor inquilinus Ibidem aurifaber inquilinus
	Domus Hriscina uidua

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, oddział rękopisów, № 374, k. 57–61 v (1569), 74–87 v (1570).

ПРИМІТКИ

¹ У 1570 р. перемишльським каштеляном був Петро Бажи (Urządnicy województwa ruskiego XIV–XVIII wieku. Spisy / Oprac. K. Przyboś. Wrocław etc., 1987. S. 202).

² Пропущений будинок у реєстрі шосу 1569 р.

³ Один з кількох італійців-архітекторів, можливо Петро Красовський, що жили у Львові у той час, див.: *Łoziński W. Sztuka lwowska w XVI i XVII wieku. Architektura i rzeźba. Lwów, 1901. S. 20–43.* Цікаво, що у наступному році цей архітектор вже мешкав як комірник в одному з будинків у деканаті св. Йоана, див. шосовий реєстр за 1570 р. далі.

⁴ До смерті 26 червня 1569 р. руським воєводою був Миколай Сенявський (Urządnicy województwa ruskiego... S. 160).

⁵ У 1570 р. кам'янецьким каштеляном був Ярош Сенявський (Urządnicy województwa ruskiego... S. 387). Він, очевидно, вступив у володіння двором після смерті батька, Миколая Сенявського.

⁶ У 1569 р. львівським земським писарем був Бартоломей Коритко (Urządnicy województwa ruskiego... S. 126).

⁷ Слово не дописано.

⁸ Ця позиція перекреслена в тексті.

⁹ Ця позиція перекреслена в тексті.

¹⁰ У 1569 р. львівським земським писарем був Бартоломей Коритко (Urządnicy województwa ruskiego... S. 126).

Myron KAPRAL'

POPULATION OF PIDZAMCHE AND ST. IOANN'S DEANERY IN THE SUBURBS OF LVIV IN THE LATE OF THE 50s – EARLY IN THE 70s OF THE XVIth CENTURY (according to materials of financial documents)

Some details of the history of the population of Lviv's suburbs *Pidzamche* and St. Ioann's deanery are represented in the following archival materials: inventaria, lustrations, and the registers of *Shos* (a tax) payers. Basing himself on analysis of this financial documents, the author draws the conclusion that both urban areas were developing actively from the end of the 50s to the beginning of the 70s of the XVIth century. Numerous royal land grants to

НАСЕЛЕННЯ ПІДЗАМЧА ТА ДЕКАНАТУ СВ. ЙОАНА НА ПЕРЕДМІСТІ

nobility encouraged its penetration into the city. In the second half of the XVIth century important ethnic changes occurred when Polish noblemen deliberately sought to attract Polish craftsmen and domestics into Lviv. Suburbs such as *Pidzamche* and St. Ioann's deanery were expressly incorporated for this purpose.

Key words: Demography, population of Lviv, ethnic changes, suburbs, registers of *Shos* (a tax) payers.

Стаття надійшла до редколегії 27.04.2000

Прийнята до друку 01.09.2000